

איסור מלאכה - 3 Days of Questions Relating to - שיעור 674

I. בענין לקיחת תרופה - אם צריך לקחת התרופה רק פעם אחת בכל יום צריך לקחתו ערב יום טוב ראשון ובליל יום טוב שני ובערב שבת יום טוב שני עיין בשו"ע (ת"ו - 3) דביו"ט שני תרופות מותרות ואפילו ע"י ישראל חוץ מיו"ט שני של ראש השנה ושני הימים קדושה אחת אריכתא הן ודוקא שבות דרבנן אבל אב מלאכה כגון ממרח וכדומה אסור לישראל לעשותו אפילו ביו"ט שני ועיין בשע"ת (ת"ו - 3) דשן כואבת ואינו נופל למשכב מותר לעקרה ע"י נכרי ביו"ט שני חוץ מראש השנה וצ"ע אם בראש השנה יש מעלה לקחתו בליל יום שני ואבאר ועיין בשיעור 146 דיש אומרים דאין איסור תרופות ביום טוב ראשון ואפילו בראש השנה ומ"מ אין להתיר ואבאר

II. הרופא הגיד למקצת חולי שצריך ליקח התרופה לכל הפחות אחד לשלשה ימים ואם לאו יחלה מה יעשה לקחתו בראש השנה ביום א' או ב' או ימתין עד שבת - עיין באג"מ (ג - ס"ט) שנשאר בצע"ג על הנצי"ב בספרו העמק דבר דכיון דביום טוב ליכא סכנה ומחר אם תהיה סכנה יוכלו להצילו אז מהסכנה ע"י מלאכה אין טעם להתיר לחלל יו"ט אף שהוא קיל משבת מאחר דעדיין ליכא צורך לדחות שום איסור עיין שם באריכות וה"ה בנדון דידן אמנם דעת כמה פוסקים דאין איסור תרופות ביו"ט אפילו ביום ראשון מחויב לקחתו בראש השנה ולא בשבת ולכן אפשר דיש כאן ספק ספיקא אפשר דאין איסור לקחת תרופות ביום טוב ואם יש איסור אפשר דיותר טוב לקחת בראש השנה (ב) מלקחת בשבת וצ"ע

III. ריבית מבאנק של גויים עבור שבת ויו"ט - עיין באג"מ (ד - נ"ט וה - ל"ח - ט) דכששבת ויו"ט סמוכין שהוא בין כשיו"ט חל בע"ש בין כשיו"ט הוא במוצאי שבת יש לאסור מליטול בעד יום הראשון דמתחיל אצלם בחצות לילה ונמשוך עד חצות לילה השני שמשלם ריבית לפי סך הימים ויש איסור שכר שבת ובשני יו"ט של ר"ה אולי יש לאסור בעד יום אחד דהרי הם כיומא אריכתא לרוב הדינים וראוי להחמיר ולכן בשנת תשס"ח יש שכר שבת מארבעה הימים ואבאר והשכר דיום האסור יתנהו לאיזה צדקה ובאופן שלא ידעו כלל ולא יהיה לו שום הנאה אף לא הכרת טובה משום אדם ויש מתירים דכיון שהבאנק עושה את חישובי הריבית אחת לג' חדשים אין בזה משום שכר שבת

IV. אמירה לנכרי ביום טוב להבעיר חשמל לצורך יהודי במקום צורך גדול יש להתיר דהוצאת אש ביו"ט אסור לרוב הפוסקים רק מדרבנן ואמירה לנכרי אסור מדרבנן והוי שבות דשבות ובמקום צורך גדול או מצוה או מקצת חולי מותר מלבד לשיטת הט"ז שסובר שהוצאת אש אסור מן התורה (שה"ל תק"ז ד"ה לין) וכ"כ האג"מ (ד - ז"ח - ה) שהדלקת חשמל ביום טוב הוא איסור דרבנן דהוי נולד וכ"ש לסגור מותר ע"י נכרי במקום צורך וזה מותר אפילו בשבת (אג"מ ג - מ"ג) כגון להפסיק האייר קאנדישאנער אמנם בשבת אסור לומר לנכרי להעבירו אפילו במקום מצוה (ש"ז - ה) ועיין באג"מ (י"ד ג - מ"ז - 3) דאפילו בדרך רמיזה אסור דאין מתירין אמירה לנכרי על מלאכת דאורייתא

V. שימוש בקוסמטיקה - עיין באג"מ (ה - כ"ז) שרק אלו בלי שמנונית ואינה מתקיימת וגם אין איסור ממרח מותרים

VI. הדחת כלים (שבת קכ"ח. שו"ע שכ"ג - ו תקי"ח - 3) עיין בשיעור 347 (I)

VII. השתמשות בהפילטער

(א) טוב שלא להשתמש במים שמסננן מהשרצים בשבת וביום טוב לשתיה ולבישול ועיין בשיעור 517 באריכות צדדים לאסור ולהתיר ואבאר

(ב) להסיר ולהחזיר המסננת (filter) המחובר להברז מים בשבת ויום טוב - עיין בשו"ע (ש"ח - ט) דדלת של לול של תרנגולים אסור בין ליטול בין להחזיר דכיון דמחובר לקרקע אית ביה בנין וסתירה ולכן בפילטער הוי כמוסיף על הבנין וכ"כ השש"כ (ג - ה טרה קס"ד) דמותר להחזירה המסננת רק באופן ארעי בלי לכורכה היטב משום חשש איסור בונה דיש לומר שעם חיבורו להברז הו"ל המסננת חלק בלתי נפרד מהברז וכ"כ השו"ע (ש"ג - ו) דמטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה ואם תקע חייב חטאת ואם היא דרכה להיות רפויה מותר לכתחלה ובלבד שלא יהדק ויש אוסרים גם כוס של פרקים ועיין בחזו"א (ג - ו ד"ה והמחבר) דאפילו במקום שאין רגילות לתקוע אפשר להקל כדעת הטור וכן המחבר השמיט תנאי זה שיהא דרכה רפוי ועיין בבה"ל (ד"ה זרקה) דדעת הסמ"ג דדוקא דבר שצריך גבורה ואומנות אסור (בשם המג"א) אמנם בנ"ד הוי במחובר להבנין ואפשר חמיר טפי ואיברא עיין בשש"כ (כ"ג - ל"ג) דאסור לפרק ולהחזיר ידית הבית אמנם ידית הדלת שעשויה להכניסה בדלת ולהוציאה לפי הצורך אינו מוקצה ומותר להשתמש בה בשבת ודינו כמפתח (שש"כ כ - מ"ג) וכ"כ החזו"א (מ"ו - ג) דדלת החלון שנועל בה החלון לשמירה ושומטה

כבקר שרי לנעול בה אף שאינה קשורה כיון שנועל ופותח בה תדיר ואפילו שומטין רק בימות החמה ולא בימות הגשמים אין בידינו למחות לנוהג היתר בזה ועיין בשדי חמד (מערכת מ - כלל קט"ו ד"ה אמנס) שכתב דשרי להניח המזוזה בין בשבת ובין ביו"ט וכל שכן אם נפלה שמותר לו להחזירה וליכא למיגזר משום שנראה כמתקן או שקובעים המזוזה במסמרים וכל שכן בנידן דידן אין חוששין לאלו החששות וכ"כ האג"מ (ד - מ - ט) כשנסתם הסינוק בשבת דאם הוא דבר המצוי אין זה ענין קלקול ותיקון ויש להתיר גם ככיפת שאיבה ולכן נראה לי דבפילטער שאינו דרך לפרק רק פעמים בשנה וכדומה יש לאסור אבל בפילטער שנקרא E-Z Filter וכדומה שמפרקן כמה פעמים בשבוע אין לאסור אמנם לכתחלה צריכה לעשותו מערב שבת אמנם בג' ימים יו"ט רצופים אין לאסור אם צריכה

VIII. דוד מים השמלית שרוצה להוסיף מים קרים בזמן שהאש נפסק אסור אם הוא פסיק רישא שידליק מיד ואם הוא רק גרמא יש מקום להתיר ביום טוב (תק"ד - ג) ובשבת אפילו דרך גרמא אסור וג"כ חייב משום בישול

IX. הוצאת אשפה ופח אשפה נחשב צורך קצת יש ראייה לאסור מהמוצא חמץ בביתו ביו"ט יכפה עליו כלי ולשרפו במקומו אסור מפני שהוא הבערה שלא לצורך כלל (שו"ע תמ"ו - ה מ"ב סק"ו) ועיין בכסף משנה (תו"ט ג - ה) שנתן טעמים למה לא נחשב שריפת חמץ ביו"ט צורך קצת (ע) שדומה לשריפת קדשים דאינו דוחה יו"ט דמצוה שאין זמנה קבוע ויכול לעשותה למחר וכ"ש הוצאת פח אשפה שיכול לעשותו בסוף השבוע ולהניח מכוסה במקום משומר כגון garage וכדומה (דעת עצמי) ודואג על החמץ יותר מהאשפה (ו) ועוד דלא אמרינן מתוך אלא בהנאה השהה לכל נפש דהיינו לכל גוף האדם והכא בהוצאת חמץ או פח אשפה ביו"ט ליכא הנאה לשום גוף האדם וכ"כ המאורי אור (דף ה:) דלבערו מן העולם אינו צורך קצת משא"כ לולב או תינוק לרה"ר ועיין בב"י (תקכ"ו ד"ה וכתב צ"ל) לענין הוצאת המת שרוצה להוציאו מהבית לבית הקברות ביום טוב משום עגמת נפש בלי קבורה או כשביל כהנים אין להתיר וכן משמע מהשו"ע והמ"ב (שם סק"ט) דאין זה צורך קצת ואפילו לצורך קבורה עצמה ביום טוב יש מחלוקת אם מצוה כזו חשוב צורך קצת ובג"ד של יאר צייט כמה מתירין דהוי כעין נר של מצוה ולא דמי לנר של בטלה דאינו מצוה (ז) ועוד כתב הכסף משנה דשריפת חמץ אסור משום מוקצה ואסור לטלטלו (רמ"א תמ"ו - ו) ולכן ה"ה אשפה אם הוא בחצר במקום שאין היתר של גרף של רעי אין להתיר

X. סריקת השערות ופאת נכרית brushing and combing a sheitel

(א) **עיין במנחת שבת** (פ - סקק"ז) שיש חשש התרת קשר של קיימא אמנם היה פ"ר דלא ניחא ליה במידי דרבנן ומקלקל מ"מ צריך להחמיר ועיין בשש"כ (י"ד - הערה קכ"ג) בשם הגרשז"א דדין זה תלוי בפלוגתת הפוסקים לענין השימוש במכבדות העשויות מקיסמין דלדעת הרמ"א (ע"ז) אסר ה"נ בנ"ד אסור ולדעת המקילין בבה"ל (שם ד"ה שלא) ה"נ כאן דיש להקל בכלי המיוחד לשבת ואם נסתבכו השערות אית ביה משום תיקון מנא ולכן נכון להימנע מסריקת פאה נכרית אבל בעזרת מברשת רכה המיוחד לשבת מותר להחליק את השערות

(ב) **עיין בספר שלמי יהודה** (י - הערה ח) שכתב בשם הגרי"ש אלישיב שמותר לסרק פאה נכרית בשבת כי אין איסור גוזז בהפאה ועוד סברא להתיר כי המציאות הוא ששערות סינטטיות קבועות כל כך בחוזק בפאה עד שאינו שכיח לתלוש אותם ולא שייך סתירת כלי

XI. הקפאת אוכל מיו"ט א' ליו"ט ב' - עיין בשש"כ (י - י) שאסר מ"מ הביא מהגרשז"א דמותר מפני שהוא רק מונע את ההקפאה וכוונתו רק למנוע הקירור וע"ע במילואים (י - הערה כ"ז) ועיין בשו"ת שבט הקהתי (א - קנ"ח) שהתיר משום דמה שלוקח מקודם הוא כדי שלא יתבטל מסעודת הלילה שאינו רוצה לעשות סעודתו בשעות מאוחרות וחשיב הפסד מצוה ולא איסור טירחא דהיינו להרויח ממעשה יום טוב

XII. הסרת שעוה מהפמוט של המנורה ביו"ט יש להתיר לנקות את הפמוט בסכין משעוה כדי להניח נר חדש ביו"ט משום דרובו המתירים עיין בשו"ת באר משה (ק - ק"ל) ושש"כ (י"ג - סעיף מ"ג) ושכן היה בחיי"א (כלל ז"ג - ז) וכן דעת המ"ב והט"ז ופמ"ג וגם יש להצטרף דעת הגרע"א (בהערות לט"ז סק"ז הגדפס דפסי השו"ע - צוס"י ת"ק) דהדלקת נרות חשיב לצורך אוכל נפש ולצורך אוכל נפש הותר טלטול מוקצה (תק"ט - ז) ועיין בשיעור 154

XIII. פתיחת הברז של מים חמים באופן שאין נפק"מ אם משתמש בחמים או בקרים יש לחקור אם זה בישול שאינו לצורך כלל וגם אינו שוה לכל נפש ואסור כמו בשבת וצ"ע וכעין זה כתב הרב כהן בספר הלכות יו"ט (דף 214-215)

XIV. רחיצת תינוק בחמים שאין מורגל כ"כ בכל יום יש להחמיר עיין בשיעור 347 (V)

XV. הלכה למעשה נוגע לעירוב תבשילין עיין בשיעור 471 (XIII)

צפס ל'סל'ו נשאות אל' אורי ל' אל'ס'זר ל'ס'אל ב"ר עסקא ארזכ' ע"ה יא' אורח' האשה רחל ב"ר גרשון חנוך הסניך הכהן ע"ה